

Nr 675

Av herr Carlsson, Eric, och herr Wikberg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 43, angående kommunal skatteutjämning, m. m.

(Lika lydande med motion nr 802 i Andra kammaren)

I den förevarande propositionen nr 43 föreslås, att kommunerna helt skall bestrida kostnaderna för de kommunala bostadstilläggen. Detta är i överensstämmelse med skatteutjämningskommitténs betänkande.

Till kommittébetänkandet fogade emellertid ledamoten Eric Carlsson ett särskilt yttrande, där han förordade, att staten skulle svara för ett grundbelopp i bostadstillägget, föreslagsvis 400 kronor för ensamstående pensionär och 600 kronor för två pensionsberättigade makar tillsammans.

Kommunala bostadstillägg utgår nu i stort sett i alla kommuner. Maximibeloppen varierar emellertid kraftigt, från 100 till över 2 000 kronor. Av avgörande betydelse i sammanhanget är att antalet folkpensionärer procentuellt i förhållande till de aktiva grupperna varierar starkt kommunerna emellan och i regel är väsentligt större i glesbygdskommuner än i tätortskommuner. De förra kommunerna är oftast samtidigt ekonomiskt svaga. De låga och otillräckliga bostadstilläggen är i huvudsak att hänföra till sådana kommuner, som sålunda saknat det erforderliga ekonomiska underlaget.

Statens fullständiga övertagande av kostnaderna för övriga folkpensionsförmåner och ett allmänt skatteutjämnande statsbidragssystem, vilka åtgärder föreslås i den förevarande propositionen, bör visserligen ge kommunerna ökade möjligheter att lämna bostadstillägg. Det är givetvis också av värde, att kostnaderna för de kommunala bostadstilläggen på samma sätt som andra kostnader beaktas genom skatteutjämningsbidraget vid hög utdebitering. Men skatteutjämningsbidraget vid hög utdebitering upptar förhållandevis liten del av utjämningsystemet. De stora variationerna i antalet folkpensionärer kommunerna emellan kan för övrigt endast i begränsad utsträckning bli beaktade genom utgiftsfaktorn. Ett överförande av kostnaderna för de kommunala bostadstilläggen helt på kommunerna har sålunda en betydande negativ verkan ur skatteutjämnings synpunkt. Följden måste bli, att många kommuner med svagt skatteunderlag och stort antal folkpensionärer fortfarande får svårigheter att utge bostadstillägg i den utsträckning, som måste eftersträvas. Ur social synpunkt betyder detta, att många folkpensionärer inte kan garanteras den önskvärda standarden.

Vi finner det därför nödvändigt, att de kommunala bostadstilläggen utformas med ett statligt grundbelopp.

I annan motion från vårt håll i anslutning till proposition nr 45 har yrkats på så skyndsam prövning av frågan om införande av statligt grundbelopp i det kommunala bostadstillägget, att redan till 1966 års riksdag förslag kan framläggas i syfte att ge de grupper av pensionärer, som nu inte har en tillfredsställande pensionering, en önskvärd standardförbättring. Vi ansluter oss till detta syfte.

Enligt vår mening bör det dock vara möjligt, att redan från den tidpunkt, då det nya skattutjämnings- och kostnadsfördelningssystemet skall träda i kraft, dvs. ingången av kalenderåret 1966, tillämpa ett statligt grundbelopp i bostadstillägget i den omfattning som förordades i det särskilda yttrandet av Eric Carlsson, dvs. med 400 kronor för ensamstående pensionär och 600 kronor för två pensionsberättigade makar tillsammans.

Kostnaderna för en sådan reform har beräknats till 150 à 200 milj. kronor per år. Med hänsyn till den reducerande inverkan, som denna överflyttning från kommunerna till staten har på skattutjämningsbidraget vid hög utdebitering, torde de statsfinansiella konsekvenserna kunna anges till cirka 150 milj. kronor per år. För budgetåret 1965/66 erfordras sålunda ett belopp av 75 milj. kronor, som bör uppföras som särskilt förslagsanslag.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att i avvaktan på den lagstiftning, som föranledes av den i principfrågan begärda utredningen, utfärda de tillämpningsföreskrifter, som vårt förslag nödvändiggör.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 43 måtte

1) besluta att med verkan från och med kalenderåret 1966 statligt grundbelopp skall ingå i det kommunala bostadstillägget med 400 kronor för ensamstående pensionär och 600 kronor för två pensionsberättigade makar tillsammans;

2) anvisa för budgetåret 1965/66 till *Bidrag i form av statliga grundbelopp i kommunala bostadstillägg* ett förslagsanslag av 75 000 000 kronor.

Stockholm den 2 april 1965

Eric Carlsson

Axel Wikberg